

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU

Cena inseratov po dogovoru

CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Fr. Wernig, Slovenjgradec:

Ljudstvo in gospodarski napredek.

Skoraj pri vsakem predavanju naletim na ugovore, ki zadevajo socialno-gospodarske prilike, splošno-gospodarske odnošaje itd. Ugovori so to večinoma, ki se ne tičejo n a r a v n o s t strokovnjaka za kmetijstvo, ki so le splošno gospodarskega značaja. Vendar mora na zadevna vprašanja in ugovore znati odgovoriti tudi kmetijski predavatelj, da utemelji upravičenost propagande za gospodarsko povzdigo in napredek.

»Vsa vaša izvajanja so lepa, toda vse skupaj nam nič ne pomaga, dokler ne poskrbite za voz naših pridelkov v inozemstvo. Odprite meje in živina bo imela zopet cene tudi brez vsega, kar ste nam glede izboljšanja živinoreje svetovali« je odvrnil po končanem predavanju neki kmetovalec.

Krog izvoza v inozemstvo.

»Da, če bi bil izvoz v inozemstvo samo od nas odvisen! Toda vsaka država v zadnjem času zapira svoje meje uvozu tujega blaga in tudi največji diplomatični spretnosti včasih ne uspe priboriti našemu blagu izvoz. Vsaka država ščiti svojega kmetovalca, ki si je znal v sosednih pokrajinah z doslednim vstopom v kmetijske organizacije priboriti primerno upoštevanje,« sem še z lahkoto zavrnil ugovor. In pripovedoval sem dalje, da je v sosednih državah za kmetovalca večinoma še slabše, da je zajela gospodarska kriza ves svet in celo bogato Ameriko in Anglesko, da so kmetje v drugih alpskih deželah v resnici samo kmetje — kmetje, katerim je ljubezen do zemlje, domače grude in domovine smoter in vsebina vsega bitja in žitja, katerim je idejna vrednost zemlje tako velika, da vzdrže to sveto, od staršev podedovano, v njihovem znoju in krvi prepojeno zemljo. Za neugodne gospodarske prilike ne iščejo ti kmetovalci samo vnanjih vzrokov, ampak tudi razloge časa neprimerne gospodarjenja.

Tekmovanje s klavno živino.

»Sto let že gospodari v naši dolini kmetovalec skoraj na enak način, sto let se menda že ni mnogo spremenilo razmerje med travniki in njivami pri nas in vendar so se gospodarske razmere v tem času tako spremenile, da je neobhodno potrebno, da začnemo drugače gospodariti,« sem dalje razlagal. »Dočim smo pred sto leti redili ži-

vino predvsem le radi gnoja, s katerim smo zadosti obgnajili njive, radi zadostnega pridelka žita — danes marsikje ravno narobe obdelujemo polje, da pridelamo več in boljše krme, da redimo boljšo živino.«

»Vse prav! Toda kam bomo šli z blagom, če bomo tako zelo povzdignili kmetijstvo? Vsaj še zdaj ne vemo kam z živino, katera nima nobene cene,« je mislil drugi kmetovalec. »Imate tudi prav, gospod! Imamo res preveč živine, klavne živine. Toda prav slabe kvalitete je ta, ne radi pasme, ampak radi reje in krmljenja. Dobro blago in danes že sloveča slovenska plemenska živina gre še vedno v denar. Klavni voli pa pri nas res marsikje že ne morejo tekrovati s klavnim blagom v drugih pokrajinah. Nedavno so kupili tu prekupevalci za tri vagone naših volov, katere so poslali v Zagreb radi prehrane mesta, ker so Italijani kupili na sejmu v Zagrebu baje vso živino za višjo ceno, kakor se plačuje običajno pri nas. Italijanski kupci so bili torej z zagrebškim blagom zadovoljnejši, kakor z našim. Radi tega pomnimo, da nam bo predvsem izboljšanje kakovosti živine s primerno odbiro, vzrejo, nego in krmljenjem pomagalo tekrovati z drugimi pokrajinami. tako, da bomo mogli tudi naše klavno blago vnovčiti,« sem dejal.

Večja pozornost na travnike.

»Hrvati lahko,« je rekel nekdo. »Oni imajo dosti žita in lahko krmijo živino.«

»Res, Hrvati imajo dosti žita; toda še lepšo klavno živino vzrede mogoče v Švici in Avstriji, kjer ne pridelajo žita niti za dom, kjer imajo le prvovrstne paše, seno, deteljo in lucerno ter eventuelno ensilaže. Tudi pri nas je radi tega posvetiti vso pažnjo obdelovanju travnikov in pridelovanju krme! Gre predvsem zato, da pridelamo več in boljšega sena. Med senom in senom je velika razlika in obdelovanje travnikov ni končano s tem, da gremo čez travnik enkrat z brano, da natrosimo malo umetnega gnoja itd. Naši travniki so potrebni temeljitega zdravljenja, obdelovanja s skarifikatorji, dosetve, razkisanja in poživiljenja. Bolj kakor njive so potrebni obdelovanja travniki. Že ko sem bil pred vojno na Češkem, so se vršili takrat za praktične kmetovalce samo za obdelovanje travnikov dvomesečni tečajji.«

Ko pa sem nedavno na nekem strokovnem predavanju naletel na toliko uvodoma navedenih socialno-gospo-

darskih splošnih ugovorov, da je vse strokovno predavanje, vkljub najdalekosežnejšim koncesijam izzvenelo v burni gostilniški razgovor — sem vzel v roke tednik »Slovenski Gospodar« z dne 24. februarja tega leta in sem zaklical mojim poslušalcem:

Iz malih dohodkov sredstva za gospodarstvo.

»Možje! Skoraj vsi ste naročniki »Gospodarja« in verujete v poročila tega lista.

Glejte, kaj Vam piše ta list med vprašanji in odgovori: »Ali bi bilo dobro se izseliti v Južno Srbijo?« — »S tem se svojih dolgov ne boste iznebili, doli si pa ne boste pomagali. Vsem kmetom se danes tako godi. Začnite misliti tudi na to, kako bi iz malih dohodkov skušali dobiti sredstvo za gospodarstvo!«

Torej iz malih dohodkov naj skušamo dobivati sredstev za gospodarstvo. Pozabimo zaenkrat na lažje dohodke iz gozda, iz lesne kupčije, za hmelj itd. in obrnimo vso pozornost obdelovanju travnikov, pridelovanju krme, kvalitativni reji živine in sadjarstvu!

Lahko je svetovati, a težje, mnogo, mnogo težje delati. Predvsem v krajih, kjer do splošne gospodarske krize ni bilo poljedelskega kmetijstva v pravem pomenu besede, kjer ni praktičnih zgledov, kjer ni organizatorjev ali tudi, kjer se naša inteligentnejša kmečka mladina vdaja predvsem le športnim prireditvam in ne, kakor nekoč pod vodstvom podeželske inteligence skupnemu poučnemu delu cele vasi ali srenje v sadovnjaku, v vrtu, pri živini ter na polju.

★

Ali bo dinar padel?

Kaj je temelj vrednosti dinarja?

Prvo: zlata podlaga, drugo zaupanje v denar, tretje državni proračun, četrtič dobra trgovina z zunanjim svetom.

Naš dinar ima zlato podlago. Najnižja bi smela biti 25%, je pa veliko višja, znaša 36%. Državni proračun je tudi izravnani, plače znižane, razne manj nujne dobave ustavljene. Zunanja trgovina stoji obojestransko, je torej brez škodljivega vpliva na dinar. **Edina škodljivost je naše lastno nezaupanje v lastni denar.**

Ta nezaupljivost v lastni denar se kaže v tem, da ga ljudje več ne zaupajo zavodom, ampak ga shranjujejo doma v prtičih, v nogavicah, ga zaklepajo v mizne predale ali skrivajo kar v slamnjačah, namesto da bi ga zaupali našim

trdnim, dobro upravljanim denarnim zavodom, ki imajo uravnavati njegov obtok. Brezplodno kopičenje gotovine izven denarnih zavodov ustvarja občutno pomanjkanje denarja, kar zavira in duši razvoj vseh panog narodnega gospodarstva in utegne postati nevarno sedanjemu družabnemu redu. Ker morajo denarni zavodi v prvi vrsti gledati na to, da zadovolje svoje upnike — vlagatelje —, so ob neprestanem dviganju vlog primorani popolnoma ustaviti dovoljevanje novih posojil in kreditov, že prej dovoljene krepite pa izplačevati le v nujnih, neodložljivih primerih, dokler bo to sploh mogoče. Posledice utesnitve kreditov ali pomanjkanja gotovine so številne ustavitve ali vsaj omejitve industrijskih in obrtniških obratov, rastoča brezposelnost, propadanje trgovin, odpuščanje nastavljenecv in delavcev. **Taki ljudje, ki nič ne zaslužijo, tudi ne morejo kupovati kmetijskih pridelkov, ali pa tiščijo ceno tako dol, da mora zopet kmet obupati.** Ako bo to stanje trajalo dalje, bodo denarni zavodi prisiljeni, odpovedovati in izterjavati posojila, kar bo združeno s padanjem cen nepremičninam, ki so se v zadnjem času često dvignile visoko nad resnično vrednost. In tako se utegne zgoditi, da bodo tisti, ki so zbog nezaupanja v dinar kupovali posestva, doživeli prav bridko razočaranje.

Opetovano že se je z najbolj mero-dajnih mest povdarjalo, **da se za dinar ni bati, in da inflacije ne bo**, ker je pod nobenim pogojem biti ne sme, ako nečemo, da naše gospodarstvo ne propade popolnoma. Tega se vsi naši gospodarski krogi in vsi vodilni finančniki dobro zavedajo in bodo držali dinar za vsako ceno. Zato kvišku glave! Zaupajte samim sebi, zaupajte naši valuti, zaupajte brez skrbi našim denarnim zavodom, za katere jamčijo občine, banovine in zadrugarji z vsem svojim premoženjem, zaupajte našim močnim bankam, ki financirajo našo industrijo in našo trgovino in so s svojim dosedanjim delovanjem dokazale, da so vašega zaupanja vredne. Denar v denarne zavode, denar mora krožiti v prometu, da se omogoči potrebna izmenjava zemeljskih dobrin, da se zopet prično in dokončajo razna dela in da pridejo ljudje, ki hočejo delati, do kruha. Sedanje neznosno stanje se mora izpremeniti, ali pa bomo — izginili!

Kakšno korist bodo imeli tisti, ki sedaj denar skrivajo? Izgubili ga bodo! Če denarja ne dajo iz svojih nogavic, ga bo seveda treba tiskati in bo izgubil svojo sedanjo vrednost.

Vsi, ki imate denar, zavedajte se, da mu rešite vrednost le, ako ga izročite prometu, ako ga naložite v denarnih zavodih!

Ali kmetom res ni treba plačevati (pol leta) obresti in kapitala?

Novi zakon o zaščiti kmetov je bil te dni v »Službenih Novinah« objavljen. Opozarjamo, da ta zakon v razmerju kmetičkih dolžnikov do posojilnic ter raznih hranilnic ne napravi nobene

spremembe. Dolžnikom posojilnic in hranilnic se torej plačilo obresti in glavnice ne odloži za pol leta, ampak je **te treba plačati kakor dozdaj, takoj ko zapadejo.** Dolžniki se lahko tožijo, če ne izpolnijo svojih dolžnosti, posestva se jim lahko na dražbi prodajo kakor dozdaj. Zato se vse dolžnike posojilnic kakor tudi hranilnic resno opozarja, da svoje dolžnosti do posojilnic in hranilnic ravno tako izpopolnjujejo kakor dozdaj, da redno plačujejo obresti in zapadlo glavnico. S tem se izognejo raznim sitnostim in stroškom ter se obvarujejo škode.

Ali je denar v denarnih zavodih varen?

Denar v denarnih zavodih je popolnoma varen. Dinar **ne izgubi svoje vrednosti**, ker takoimenovane inflacije ne bo. Zato bodite mirni in pustite denar v denarnih zavodih, kjer je popolnoma varen. V denarnih zavodih zdaj ni gotovine, ker ljudje denar po nepotrebnem doma držijo, dasiravno ga ne rabijo. Denarni zavodi imajo vložen denar izposojen in ga morajo poprej iztirjati, potem šele lahko izplačajo vse vloge. Kje pa naj dolžnik danes dobi denar, da bi vrnil svoje posojilo, ko pa denarja nikjer ni, ampak ga imajo ljudje v nogavicah skritega? Tako iztirjanje dolgov traja najmanj osem mesecev, danes pa se sevede še v osmih mesecih ne more iztirjati. Vlagatelji! Bodite mirni. Denar v denarnih zavodih je varen. Pustite ga, kjer je naložen. Že v jesen, ko je nastal med vlagatelji enak nemir, smo Vam enako svetovali in smo prav imeli. Denar takrat ni padel in tudi zdaj ne bo.

O kuluku.

Banovinski kuluk za proračunsko l. 1932/33 je odpravljen, mesto njega 25% banovinska določila na vse neposredne davke. Javni uslužbeni plačujejo naprej obvezno odkupnino. Zaostankarji s plačilom odkupnine za banovinske ceste za leto 1930 in 1931 morajo odkupnino plačati. Kuluk za občinske ceste I. in II. razreda ostane. To je razvidno iz razglasa banske uprave dravske banovine v »Službenem listu« z dne 23. aprila tega leta. Razglas se tako glasi:

»Proračun dravske banovine za leto 1932/33 izkazuje med dohodki tudi 25% nadomestno cestno odklado na račun ljudskega dela, odnosno odkupnine za banovinske ceste. Ta proračun je zakonito potrjen. Ker je označeni dohodek banovine predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to delo) glede banovinskih cest v proračunskem letu 1932/33 v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbeni plačujejo tudi v tej dobi obvezno odkupnino po izjemni določbi § 21. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja 1930. Oni zavezanci, ki iz kategorikoli razloga niso odslužili pripadajoče cestne obveznosti za leto 1930/31 na banovinskih cestah, morajo odslužiti delo banovinskih cest na občinskih cestah, in sicer na račun banovinske subvencije za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest.

Zavezanci, ki so v zaostanku s plačilom odkupnine za banovinske ceste na račun cestne obveznosti za leto 1930 in 1931, so zavezani odkupnino plačati, ker tvori označena odkupnina sestavni del dohodkov banovinskega pro-

računa za leto 1931/32. Vendar se davčne uprave pooblaščajajo, da opuste prisilno izterjavo označene davščine, ako bi zavezanci zaradi siromaštva ne mogli plačati odkupnine.

Ljudsko delo in odkupnina za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest I. in II. reda, se izvaja v vseh onih občinah, ki ne morejo označenih del opraviti z dohodki občinskega proračuna ali z najetim posojilom. Državna nadzorna oblast je po § 68. zakona o nedržavnih cestah v zvezi s členom 28. pravilnika o ljudskem delu dolžna, da odredi prisilno popravo občinskih cest, kjer je ogrožen, oviran ali onemogočen promet, in sicer z ljudskim delom po določilih navedenega pravilnika. Iz gornjega razloga morajo imeti vse občine, ki ne razpolagajo s potrebnimi denarnimi sredstvi za označen namen, stalno v evidenci odobrene sezname zavezancev za ljudsko delo in odkupnino.

Dohodki in brige našega kmeta.

Spomladansko delo se je začelo, april sicer nagaja, toda čas hiti in priganja; na njivah je vse veselo, nekaj zrnja je že v zemlji, za krompir in drugo se zemlje pripravljajo. Toda kaj pa letos z vinogradi? Tu pa ni tistega življenja, ki je vladalo prejšnja leta, ni tistega petja in vriskanja in vendar je bilo lansko leto vino najboljše skozi dolga desetletja; saj je sploh le tuintam kaj ljudi v goricah, kaj je neki vzrok? Kaj? Strašna kriza. Kmet nima denarja, njegova živina nima cene, gre ponujati svoje vino trgovcu, pa ne dobi niti Din 1.50; če je že vino v jeseni prodal, še ni dobil denarja zanj, a če ga je dobil, je denar že davno porabil za najnujnejše potrebe, če ima denar v denarnem zavodu, ga ne dobi zlahka ven, ker nihče ne vlaga, niti obresti ne plačuje. Pa se še znajdejo med našim, sicer dobrim ljudstvom nekateri, ki prepričujejo viničarje, da naj pod Din 10.— na dan ne gredo delat. V tem oziru naj ne bo odveč nekaj stvarnih opazk. Ako je viničar priden, prav tako njegova žena in otroci, so pač zaposleni na leto malo več kot 51 dni. V naši župniji vem, da opravijo viničarji delo najprej pri svojem gospodarju; ko je to delo opravljeno, ne drže križem rok, ampak si najdejo delo pri kmetu, zjutraj in zvečer pa imajo tudi na svojih prideljenih jim njivah dovolj opravka. V času, ko se povsod radi cenejših življenjskih potrebščin znižujejo plače uslužbencem, je težko misliti in zahtevati, naj se viničarjem plače zvišajo. Pri nas v okolici Ljutomera zasluži vinogradni delavec dnevno Din 7.— do Din 10.—, ne pa Din 2.—. Ko razpravljamo o tem, ne smemo pustiti v nemar izredno težke razmere, v katerih danes živi kmet, ko ga tarejo skrbi, brige in razne dajatve. Neglede na višino in množino teh davkov, moramo pomisliti na visoke cene modre galice in žvepla ter kolja za gorice, na naravnost smešno nizko ceno vina ter nato še vračunamo obdelavo, pa si bomo kmalu na jasnem, koliko dohodkov ima vinogradnik; dandanes mu ne ostane niti toliko, da bi imel za najnujnejše

potrebe. V tej stiski so sklenili nekateri vinogradniki, da gorice sploh ne bodo kopali, ker jim donajajo namesto koristi samo škodo. Mislim, da se bo ta sklep poznal tudi pri viničarjevih dohodkih. Po vseh krajih groze »redukcije«, tudi pri nas ne bodo izostale, čeprav v omiljeni obliki. Vendar upajmo na boljše čase!

*

Vprašanja in odgovori.

J. H. v Č. Neki stavbenik mi je ostal dolžan. Odvetnik ga je opominjal. Ni odgovoril. Kako pridem do denarja? — Treba je tožiti. Stroške bo plačal on, če sploh kaj ima. Gmočne razmere nam niso znane.

Ž. H. v L. Kako mi nakaže sin denar iz Francije? — Sin naj v kaki francoski banki vplača denar na vaš naslov pri Zadržno-gospodarski banki, ki vam bo nato denar poslala. Iz Francije pošlje tudi lahko denarno pismo, to je posebno pismo, kjer je na naslovni strani ves zapisano.

L. Fr. v M. Kupil sem posestvo z vsem inventarjem. Sedaj ga prodajalec ne da. — Občina neke ceste po mojem noče prevzeti kot občinske. — Bučno olje smrdi po plesnivem, kako to popravim? — Prodajalca morate tožiti na izpolnitev pogodbe. — Občine ne morete prisiliti, da cesto prevzame. — Glede bučnega olja je sedaj prepozno. Drugič ne dajte plesnivih solnčnic v mlin!

Č. M. v Zg. S. Ali Zadržna samopomoč še deluje? — Deluje v redu.

A. F. v Ž. Kako je s Kmetijsko eksportno zadrugo? — Nam ni znano. Oglasite se pri Zadržni oblačilnici v Melju (Maribor).

A. S. v P. Vse sem plačal, ali srečke ne dobim. — Morate pač tožiti pisarno. Glede agrarne zemlje se vam ni več bati. Je že zakon.

S. F. v D. Ali moram vso pridobnino za nazaj plačati? — Pridobnina se plačuje nazaj. In za leto 1931, torej letos, se plača isto vsoto kot lani. Ker ste začeli leta 1930 šele decembra, vložite prošnjo na davčno blast, da se vam primerno zmanjša.

J. K. v G. Kaj bo z denarjem? — Dinar ima zlato podlago, dokler se vlada tega kritja drži, dinar na mednarodnem trgu ne bo padel. Doma pa je celo zrastle v svoji vrednosti, ker se za malo denarja veliko dobi.

M. D. v S. Ali naj od matere prevzamem ali kupim posestvo? — Kot edini otrok prevzemite, ker ste pristojbin prosti pri vašem malem posestvu. Notar vam to napravi.

J. P. v D. Ali ima notar dolžnost skrbeti za desetek? — Ako je denar sprejel, da, sicer ne.

R. F. v Sv. B. Ali se da sodnijsko koga izseliti? — Stanovanja niso zaščitena. Če viničar ni v vaši službi, se seveda mora izseliti. Opravite prijateljski. Če boste tožili, vam bo sodnija ustregla.

F. M. v V. N. Zakaj učitelj učijo otroke izgovorjave na učen, govorin itd.? — Slovenski slovničarji so tega mnenja. To ni narečje, ampak je splošno po vseh šolah vpeljano.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. aprila so pripeljali špeharji 65 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11 do 12 Din, špeh pa po 10 do 12 Din. Kmetje so pripeljali 28 voz sena po 65 do 95 Din, 12 voz otave po 65 do 80 Din, 4 slame po 65 do 75

Din, 20 voz krompirja po 1.50 do 2 Din, 19 vreč čebule po 5.90 do 6 Din (česen 10 do 14). Zelje po 3 do 4 Din, pšenica po 1.75, rž 1.75, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, koruza 1.50, proso 1.50, fižol 1.75 do 2.50 Din. Kokoš 25 do 35, piščanci 30 do 75, rača 20 do 30, gos 35 do 60, puran 50 do 85, kozliček 35 do 80, jag-nje 90 do 120 Din. Celi orehi 4.50 do 5 Din, luščeni 16 do 18 Din. Na trgu je bilo 775 komadov sadnih drevesc in 450 trt. Hren 10 do 12 Din, karfijola 6 do 12 Din, ohrovt 3 do 4 Din, kisl zelje 3 do 4 Din, kisl repa 2 Din, radič 10 Din, jabolka 4 do 7 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 32 Din, jajca 0.60 do 0.70 Din, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 22. aprila 1932 je bilo pripeljanih 178 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 50 do 70 Din; 7 do 9 tednov stari 80 do 100 Din; 3 do 4 mesece stari 150 do 200 Din; 5 do 7 mesecev stari 300 do 350 Din; 8 do 10 mesecev stari 400 do 450 Din, eno leto stari 600 do 750 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 5 do 6 Din; 1 kg mrtno teže pa po 7 do 8.25 Din. Prodanih je bilo 108 komadov.

Vinogradniki, držite se! Novi trošarinski zakon je v veljavi in sedaj bo skušala vinska trgovina znižati vinske cene, da bo poraba vina tem večja in takseno breme za prodajalce manjše. Vinske cene so bile že dosedaj srámotno nizke in radi tega se ne pustite oni, ki še imeta dobro kapljico v zalogi, ugnati v kozji rog in ne popuščajte glede vinskih cen. Cene vinu morajo porasti in ne pasti in za to morajo skrbeti vsi vinogradniki!

Polovična vožnja za obiskovalce II. banovinske vinske razstave, združene z vinskim sejmom, ki bo od 8. do 10. maja 1932 v Ptujju je dovoljena. Polovični popust voznih cen velja od 3. do 14. maja 1932 za vse vlake in razrede jugoslovanskih državnih železnic, izvzemši ekspresne. Obiskovalci vinske razstave, sejma in kongresa kupijo na odhodni postaji celo karto do Ptujja, katera jim poleg izkaznice Vinarskega društva, da so obiskali vinsko razstavo s sejmom ali kongres, velja za brezplačno vrnitev. Izkaznice se bodo dobile na vinski razstavi v Ptujju. Karte torej ne oddati! Za prevoz razstavnih predmetov velja popust, predviden v tarifi. Gostilničarje, vinske trgovce in druge zanimance vabimo na čimvečji obisk. Vinarske, kmetijske in sadjarske podružnice in druge organizacije vabimo, da organizirajo svoje člane za skupen obisk naših prirediteljev v Ptujju.

Velika IV. razstava perutnine in kuncev v Ljubljani. Kmetijska družba v Ljubljani priredi po svojih odsekih za perutninárstvo in kuncerejo od 4. do 13. junija tega leta v prostorih Vele-sejma v Ljubljani svojo IV. veliko razstavo. Rejci in člani odsekov, ki se želijo razstave udeležiti, se morajo prigrasiti čim prej pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Razstava sadjevca se vrši v Laškem dne 8. maja tega leta.

Razlastitev gozdov. V dravski banovini so bila razglašena v večjem obsegu sledeča veleposestva: dr. Attémis Ferdinand, Slovenska Bistrica: skupna površina njegovih gozdov je znašala 4799 ha, od česar je razlaščeno 3299 ha, tako da ostane 1500 ha; Auersperg Herbert; Turjak: skupna površina gozdov 2541 ha, od tega razlaščeno 1041 ha, ostane 1500 ha; Auersperg Karel, Kočevje: gozdna površina 22.858 ha, razlaščeno 19.858 ha, ostane 3000 ha; dr. Karel Born, Sv. Katarina: gozdov 3861 ha, razlaščeno 861 ha, ostane 3000 ha; Josip Herberstein; Ptuj: gozdna posest 1102 ha, razlaščeno 102 ha, ostane 1000 ha; Rudolf Horschek, Planina pri Sevnici: gozdna posest 1580 ha, razlaščeno 380 ha, ostane 1200 ha; Kranjska industrijska družba, Jesenice: gozdov 1218 ha, razlaščeno 218 ha, ostane 1000 ha; Artur Pergér, Mislinje: gozdna posest 2704 ha, razlaščeno 1704 ha, ostane 1000 ha; Douglas Thurn, Guštanj: gozdna posest 4136, razlaščeno 2636, ostane 1500 ha; Thurn Vincenca dediči, Guštanj: gozdna površina 5207 ha, razlaščeno 3707 ha, ostane 1500 ha; Hugona Windischgrätz dediči, Kónjice: gozdna posest 8619 ha, razlaščeno 6119 ha, ostane 2500 ha; Alfred Windischgrätz, Rogatec: površina gozdov 2519 ha, razlaščeno 1519 ha, ostane 1000 ha; Alfonz Zabeo, Rogatec: gozdna posest 4258 ha, razlaščeno 3258 ha, ostane 1000 ha. Skupno je torej bilo razlaščenih 44.702 ha gozdov. Če odštejemo to površino od skupne površine veleposestniških gozdov 65.402 ha, ostane veleposestnikom še 22.700 ha gozdov.

Zadruga dimnikarjev za dravsko banovino v Ljubljani. V vašem listu z dne 23. marca tega leta je izšel članek z naslovom »Ometanje dimnikov«. V tem članku se povdarja, da morejo hišni posestniki in gospodarji sami ometati dimnike in kurilne naprave in da jih nihče ne more siliti, da si vzamejo dimnikarja. Ugotavljamo, da je ta razlaga predpisov nepravilna. Ni namreč res, da se po zakonu nikogar ne more siliti, da si vzame dimnikarja, temveč ravno nasprotno: po zakonskih predpisih je vsak hišni gospodar in stranka dolžna, pustiti dimnikarju ometanje, ker je on odgovoren za redno ometanje in za požarno varnost. Tozadevne predpise vsebuje Pravilnik o izvrševanju dimnikarske obrti z dne 24. novembra 1926, Ur. l. št. 424/108, ki je bil deloma izpremenjen glasom tozadevne objave v Ur. listu z dne 23. marca 1927, št. 122/34. Ta pravilnik je še danes v veljavi in bo veljal, dokler ne izide nov pravilnik.

Križevci pri Ljutomeru. V nedeljo, dne 10. aprila so nam naši fantje priredili primerno razvedrilo. V zvezi z zaključkom kmetsko-nadaljevalne šole, ki so jo med letom z izredno požrtvovalnostjo posečali, je bila lepo uspela proslava. Fantje so nam pokazali, kaj zmore idealna mladina. Po govorih, pevskih točkah in deklamacijah gojencev je sledilo predavanje živinozdravnika g. Škofa in nato razdelitev izkazov in daril najmarljivejšim gojencem. Ker je bila proslava vstopnine prosta, je bila udeležba od strani občinstva zadovoljiva.

Sv. Jurij ob južni železnici. Banovinska kmetijska šola je zaključila dne 15. aprila prvi semester. Gojenci so dosegli prav lepe uspehe: 5 gojencev z odličnim uspehom, 20 s prav

dobrim in 7 z dobrim. Odliko so dosegli sledeči gojenci: Anton Cvetek iz Bog. Bistrice, Ignac Kuk iz Konjic, Ivan Klasine iz Sv. Marjete na Dravskem polju, Martin Stojan od Sv. Primoža in Alfonz Brezočnik od Sv. Lovrenca na Pohorju.

Trbonje. Turobno so peli zvonovi, ko je kruta smrt pretrgala nit življenja mladeniču Konradu Dolev, komaj v 26 letu starosti. Kdor ga je poznal in videl pred enim letom, ga je moral občudovati. Bil je postavno velikan, močan in zdrav. Kot godbenik je bil vedno vesel. Zato je njegova smrt tem bolj globoko iznenadila celo župnijo in globoko pretresla domačo hišo, ko je izgubila ljubljene sina. Njegova mati je stavila vanj vse svoje upanje, tolažbo in veselje. A Konrada ni več med nami, šel je v večnost, o kateri govori pesnik tako tolažilno, da »lepše sonce njemu sije, lepša zarja rumeni«. — Nekaj dni pozneje je zatisnil svoje trudne oči Peter Ošlovnik, star 83 let. Bil je najstarejši mož v župniji. Po poklicu zidar in godbenik. Kot muzikant je razveseljeval ljudi na neštetihih gostijah. Kot zidar je pomagal leta 1898 rajnemu škofu Napotniku, ki je posvečeval župno cerkev, zazidati grobek za svetinje ali ostanke mučencev na glavnem oltarju. Tudi njegovega pogreba se je udeležilo mnogo ljudi od blizu in daleč. — Za nova cerkvena ključarja pri župni cerkvi sta postavljena posestnika Jakob Uršnik, po domače Kučej in Valentin Brajnik, po domače Brezovnik. V stalni pokoj je stopil tukašnji g. nadučitelj Martin Kranjčič. Bil je vzor učitelj.

Ruše. Nič novega pod solncem, pravi pregovor. Toda zdi se mi, da to vedno ne drži. Saj ni skoraj dneva, da nam ne bi prinesel kaj posebnega. In tako je te dni imel odbor za pomožno akcijo v Rušah svojo sejo, kjer so odborniki ugotovili, da so začeli delovati 11. januarja, a zaključili 31. marca 1932. V tem času je odbor podpiral od 54 do 91 družin s 156 do 254 člani. Razdelil je 6073 kg krompirja, 326 kg fižola, 428 kg slanine, 140 kg kruha, 1320 kg krušne moke, 1471 kg koruznega zdroba in 113 in pol kg mesa. Skupni dohodki so znašali 22.236.50 Din, izdatki pa 18.793.25 Din. Preostanek se naloži za bodočnost. Vsem, ki so pripomogli, da je akcija tako dobro uspela, izreka odbor tem potom najlepšo zahvalo. — Končno vendar dobimo, kakor se sliši, avtobusno zvezo z Mariborom. In sicer bo vozil od 1. maja dalje g. Pohlin vsak dan dvakrat iz Ruš v Maribor in dvakrat obratno. Odhod iz Ruš bo ob 8. in 14. uri, povratek pa ob 11. in 17. uri. Voznina bo 8 Din za osebo na eno stran. — Umrli so zadnji čas: I. Velca, 14 dni star otrok. Anton Kramer, star 20 let, se je ponesrečil v tovarni za dušik. Ubil ga je električni tok napetosti 500 voltov. Vzor mladeniča, ki je z vsem zaslužkom in vso ljubeznijo skrbel za mater vdovo in še manjše sestrice, so spremile vse Ruše na poslednji poti. Tudi pevski zbor mu je zapel in tovarniška (delavska) godba mu je zaigrala v slovo. Dalje je umrl Verbošt Miha, star 78 let. Naj v miru počivajo, preostalim naše sožalje! — Katoliško prosvetno društvo pripravlja za 5. maj materin dan s peštrim sporedom. Že danes društvo opozarja na ta dan vse ruške mamice. Začetek prireditve bo zvečer ob 8. uri.

Ljubečna pri Celju. Pred kratkim se je vršil v tukajšnji osnovni šoli lep zaključek gospodinjstva tečaja, katerega je posečalo mnogo zimo lepo število kmetijskih in delavskih deklet. Dekleta so pri končnem izpraševanju pokazala, da so se res veliko naučila. Tudi so ob kon-

cu zapele par pesmi in deklamirale nekaj lepo prednašanih pesmi. Torej našim ženinom v bodoče ne bo več treba iskati gospodinjo po drugih župnijah, bo doma dosti dobrih. Samo ko danes ne vpraša nobeden več kakšna je, temveč več koliko ima. Se je pač svet obrnil Na naših opekarnah, kakor tudi na »rinfoknu«, že začelnajo z delom. V naši vasi so, kakor moramo z nekakim obžalovanjem ugotoviti, poleg dveh trgovin kar štiri gostilne, kjer se gasi žeja ter praznijo že itak raztrgani žepi tistih, ki danes težko služijo.

Vojnik. Že zadnjič smo poročali o krizi, ki nas vsak dan bolj tlači. Tudi pri nas v Vojniku je že precej brezposelnih. G. Westen v Celju je odpustil zadnji čas spet 60 delavcev. Z ostalimi pa dela po tri dni na teden. Odpušeni so oženjeni moški, žene pa so obdržane na delu. Tako morajo ženske preživljati svoje može. Spričo današnje brezposelnosti se nam zdi, da ne veljajo več Gregorčičeve besede: Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili... Žal, da tudi naša delavska društva ne najdejo pri vseh ljudeh in ustanovah tistega razumevanja, kot bi bilo potrebno! Ali ni mera za vse enaka?

Raznoterosti.

Strašna poplava v naši državi. O strahotah poplave po južnih in najbolj rodovitnih delih naše države so poročali že razni listi. Od zadnjega poročila pa se je poplavna nezgoda znatno povečala vsled neprestanega deževja in naraščanja: Donave, Save, Tise, njihovih pritokov in rek po Bosni in Srbiji. Nad 50.000 ha rodovitne zemlje je uničene. Uničen je večji del Mačve, ki je najbolj žitorodna pokrajina naše države. Sredi noči 20. aprila se je zrušil nasip ob Savi in voda je udrila s tako silo preko vasi Sremska Rača, da je porušila vse hiše in se niti ne pozna več, kjer je stala imovita naselbina. Iz ogromnega jezera je štrlel iznad valovja edino še cerkveni zvonik. Ljudje so se še pravočasno rešili, ker je odredila oblast izpraznitev vsega ogroženega okraja. Radi dviga Donave je bil izliv Save v popolnem zastoj, tako da je vedno bolj naraščalo jezero krog Beograda. V Beogradu samem se je dvignila voda za 80 cm in so bili preplavljeni vsi nižje ležeči dela mesta. V Sremski Mitrovici je izpodjedlo vodovje nad 500 hiš. Nepregledno škodo je napravila po Bosanski Krajini reka Drina. Najbolj opasen položaj je bil med Slavonskim Šamcem in Županjo. V okolici Slavonskega in Bosanskega broda je bilo preplavljenih 23 vasi. Obupano prebivalstvo je bilo s požrtvovalno pomočjo vojaštva noč in dan na delu in je skušalo zaježiti nadaljnje poplave z zasilnimi nasipi in ojačenjem glavnih nasipov, kolikor niso odrekli že pri prvih navalih poplave. Delo je bilo nepopisno težavno in na tolikih mestih brezuspešno, ker je bilo vse tako razmočeno, da se je sproti udiralo in podiralo.

Zločinčeva roka požiga letos po vrsti gospodarska poslopja po okolici Brežic. Vedno po noči. Po požaru v bolnici se je začelo. Gorelo je pri Vogležu, Trnje 1; pri Brataniču, Bukošek 11; pri Ivanškcu, Bukošek 24; pri Levaku, Bukošek

10; in zadnjič zopet v Trnju 4 pri Hozlerju, kateremu je pred leti pogorela hiša, a zdaj gospodarsko poslopje. Ker so tod gospodarska poslopja večinoma lesena, strehe slamnate, a v Bukošeku ni večjega potoka, je jasno, da kljub trudu gasilnih društev navadno vse pogori, reši se jedva živina. — Izmed teh pogorelcev se posestnik Jožef Levak prav priznalno zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki mu je zavarovalnino kulantno izplačala. Svetovati je posestnikom, da pravočasno poskrbe za zadostno zavarovanje, in to lahko store kar pri odličnem in solidnem domačem slovenskem zavodu, pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki ima povsod svoje zastopnike!

Samomor znanega veleindustrijalca. V Monakovem si je sam končal življenje znani veleindustrijalec dr. Steinbeis, ki je vzdrževal ogromno lesno industrijo na Hrvatskem in po Bosni. Časopisje naglašja, da je ta samomor vzrok poloma podjetij kralja vžigalic Kreugerja.

Nad trgovca Pavla Stergarja v Sevnici so se spravili v noči 16. aprila vlomilci in odnesli več sto metrov manufakturnega blaga in drugih dobrot. Vloma in tatvine so osumljeni trije krošnjari, ki so se potepali nekaj dni po Sevnici ter okolici.

Nečloveški sin. V Blatni Brezovici pri Vrhniki na Kranjskem je izročil 73 letni posestnik Franc Jeraj posest svojemu sinu Josipu, ki je bil dalje časa v Ameriki, odkoder pa se je vrnil kot zapravljivec. Stari Jeraj je živel s svojo ženko na prevžitku, a vedno pijani sin je iskal prepire, dokler ni zadnje dni radi žage udaril očeta po glavi. Starček je radi tega udarca pozneje umrl in sin bo daljega odgovor, ker se je spozabil tako dale, da je ubil lastnega očeta.

Vešči vlomilci so vlomili v noči 20. aprila v Zagrebu v nadškofijsko pisarno na Kaptolu in odnesli iz železne blagajne 60.000 Din.

Posledice poloma kralja vžigalic Šveda Kreugerja. Ponovno smo že poročali, da se je ustrelil v Parizu kralj vžigalic Kreuger. Časopisje sedaj namigava, da so položili v Parizu v krsto in prepeljali na Švedsko le Kreugerjevo pupo, on sam pa lepo živi na svojih posestvih na otoku Sumatra pod Indijo. Po razglasu Kreugerjeve smrti je prišlo do popolnega poloma vseh njegovih podjetij, ker je bil kralj vžigalic eden največjih in najbolj pretkanih goljufov in ponarejevalcev podpisov odličnih državnikov na zadolžnice in vrednostne papirje. Izgube, ki jih je svet utrpel zaradi Kreugerjevega poloma, se cenijo skupno na tri milijarde mark. Od teh odpade približno milijarda na Francijo, 900 milijonov na Zedinjene države, 300 milijonov na Švedsko, ostalo pa na Anglijo, Nizozemsko in Švico. Vsota treh milijard predstavlja samo direktne izgube. Izgube glavnega Kreugerjevega podjetja v Ameriki cenijo na 50 milijonov dolarjev.

★